

Розділ 1. ЄВРОПА В ЧАСИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА НАПОЛЕОНІВСЬКИХ ВІЙН

Світ на початку «довгого ХІХ століття».

Україна в контексті модерної епохи. Криза «старого порядку»

ГР 1

Завдання 1. Яка з наведених характеристик найточніше відображає суть кризи «старого порядку» у Франції наприкінці ХVІІІ ст.?

- А посилення економічного впливу третього стану, конфлікт між монархією і буржуазією через нерівномірний розподіл політичної влади
- Б економічна криза через неврожаї та зростання цін на хліб у містах
- В конфлікт між католицькою церквою і протестантськими рухами
- Г воєнне протистояння між Францією та іншими європейськими державами за колоніальні володіння

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 2. Яке твердження найкраще характеризує особливості ситуації в українських землях на межі ХVІІІ–ХІХ ст. порівняно з кризою «старого порядку» в Західній Європі?

- А в українських землях, як і в Західній Європі, існувала потужна національна буржуазія, готова до боротьби за політичні права
- Б кріпосне право в українських землях Російської та Австрійської імперій було суворішим, ніж у Франції, і це гальмувало модернізаційні процеси
- В на українських землях постали власні незалежні держави з парламентськими традиціями, подібно до Англії
- Г просвітницькі ідеї поширювалися в українських землях швидше, ніж у Західній Європі, через розвинену систему освіти

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 3. Поясніть, чому ідеї французького Просвітництва могли мати обмежений вплив на розвиток українського суспільства кінця ХVІІІ ст. Наведіть щонайменше дві причини. (Дайте розгорнуту відповідь із 5–7 речень.)

ГР 2

Завдання 4. Проаналізуйте історичне джерело.

Що необхідно для того, щоб нація могла існувати та процвітати? Індивідуальні зусилля та громадські функції. [...] Хто здійснює ці зусилля? Третій стан. [...] Третій стан виконує дев'ятнадцять із двадцяти усіх [суспільних] функцій, з тією відмінністю, що він обтяжений усім тим, що є справді важким, усіма тягарями, які привілейовані класи відмовляються нести. [...] Отже, хто б насмівся сказати, що третій стан не має в собі всього необхідного для формування повноцінної нації? Це сильна й міцна людина, в якій одна рука все ще закута. Якби привілейований стан було скасовано, нація була б не чимось меншим, а чимось більшим.

Еманюель-Жозеф Сієс. «Що таке третій стан?». Січень 1789 р.

4.1. Які історичні події найбільше вплинули на написання цього памфлету?

- А ухвалення Декларації прав людини і громадянина, проголошення рівності всіх станів
- Б початок революційних подій у Парижі та штурм Бастилії як символу королівської влади
- В скликання Генеральних штатів у Франції після 175-річної перерви та дискусії про систему голосування і представництво станів
- Г встановлення яacobинської диктатури й терор щодо аристократії

А Б В Г

А Б В Г

4.2. Яке твердження найкраще відображає головну ідею автора памфлету?

- А третій стан повинен отримати рівні права з привілейованими станами шляхом поступових економічних реформ
- Б привілейовані стани не потрібні нації, а третій стан становить її справжню основу і має право на політичну владу
- В привілейовані стани мають добровільно відмовитися від своїх прав на користь третього стану для збереження соціального миру
- Г суспільство потребує поступових реформ для збереження балансу між усіма станами

4.3. Критично проаналізуйте аргументацію автора. Які можливі слабкі місця або упередження ви помічаєте в його підході? Як це джерело відображає суспільні настрої напередодні революції? (Дайте розгорнуту відповідь із 5–7 речень.)

ГР 3

Завдання 5. Проаналізуйте сучасну ситуацію.

У листопаді 2024 р. у Великій Британії почалися масові протести фермерів проти нових податкових змін. Уряд запропонував запровадити податок на спадщину для ферм вартістю понад 1 млн фунтів стерлінгів. Раніше (з 1992 р.) передавання ферм між поколіннями було звільнене від оподаткування для захисту продовольчої безпеки. Фермери стверджували, що, попри високу вартість землі, їхні реальні доходи є невеликими і спадкоємцям доведеться продавати землю для сплати податків. Міністр довілля Стів Рід захищав зміни, заявивши, що податок спрямований проти заможних інвесторів, які купували сільськогосподарську землю для ухилення від податків, «позбавляючи молодих фермерів мрії про володіння власною фермою». Прем'єр-міністр Кір Стармер відповів, що реальний поріг може сягати 3 млн фунтів з урахуванням різних пільг.

United Kingdom farmers' protests. Wikipedia, 2024–2025 pp.

5.1. Яка історична паралель між цією ситуацією і кризою «старого порядку» у Франції кінця XVIII ст. є найбільш обґрунтованою?

- А в обох випадках привілейовані групи були звільнені від податків, тимчасом як менш заможні верстви несли основний податковий тягар
- Б у Франції XVIII ст. і Британії 2024 р. суспільство дискутувало про те, чи податкові пільги використовують за призначенням, чи є вони інструментом уникнення податків
- В у Франції та в сучасній Британії уряд намагався знизити податки для всіх без винятку, щоби стимулювати економіку
- Г обидві ситуації виникли через бажання уряду збільшити податки для всіх категорій населення рівномірно

А Б В Г